

**Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет соціальної та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Відбіркової комісії
Горлівського інституту
іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 4
від «01» березня 2018 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
Горлівського інституту іноземних мов
ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 8
від «27» лютого 2018 р.

Голова Відбіркової комісії

_____ Є. М. Беліцька
М.П.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ІСТОРІЇ**

для вступників на денну (заочну) форму навчання
для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю: 014.03 Середня освіта (Історія)

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка

1. Форма проведення вступного випробування
2. Структура та зразок завдань
3. Критерії оцінювання (за 100-бальною шкалою)
4. Перелік питань
5. Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування з історії підготовлена для вступників, які отримали освітній ступінь «бакалавр» або «магістр», або освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст». Фахове випробування має на меті встановлення рівня опанування освітньо-професійною програмою, визначення рівня фундаментальної педагогічної та професійної підготовки з різних розділів історичного знання та використання набутих знань і вмінь для вирішення завдань своєї професійної педагогічної діяльності.

Фахове вступне випробування передбачає встановлення рівня засвоєння професійно-педагогічних знань про педагогіку та методика викладання як галузь педагогічної науки, її об'єкт, предмет, мету, завдання, методи наукових досліджень, зв'язок з іншими науками; специфіку навчально-виховної роботи з дітьми; основні форми і методи педагогічного процесу та сформованості професійно-педагогічних умінь цілісного бачення педагогічної теорії в її поєднанні з практикою, умінь користуватися педагогічними знаннями; рівня сформованості механізмів пізнання педагогічної дійсності, учіння та спілкування; професійного мислення, комунікативних здібностей та мовленнєвої культури.

Вступник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності соціально-економічного, політичного та культурного розвитку людства. До програми включено питання навчальних програм з циклу вітчизняної історії:

- Давня історія України;
- Нова історія України;
- Новітня історія України;

з циклу всесвітньої історії:

- Історія стародавнього Сходу;
- Історія давньої Греції та Риму;
- Історія середніх віків;
- Історія країн Європи та Америки нового часу;
- Історія країн Азії та Африки нового часу;
- Історія південних та західних слов'ян;
- Історія країн Європи та Америки новітнього часу;
- Історія країн Азії та Африки новітнього часу;
- Історіографія та джерелознавство;
- Етнологія

а також з курсу «Методика викладання історії» та дисциплін педагогічного циклу: «Вступ до професії», «Історія педагогіки», «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності», «Соціальна педагогіка».

У межах фахового вступного випробування перевіряється і оцінюється практична та науково-теоретична підготовка, а саме: сформованість комунікативних, конструктивно-планувальних, гностичних, дидактико-операційних та організаційних умінь, необхідних учителю історії в його професійній діяльності.

Фахове вступне випробування передбачає перевірку та оцінку сформованості у вступників розуміння історії як єдиного, багатопланового, об'єктивного процесу, і як результату діяльності людей і соціальних груп в конкретних суспільно-історичних умовах, культури мислення, світоглядних засад в галузі історичних та гуманітарних наук, базових основ майбутнього професійної педагогічної діяльності.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування передбачає виконання тестових завдань з указаних навчальних дисциплін у формі тестів множинного вибору.

Загальна кількість балів – 100.

Термін виконання – 2 академічні години.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Кількість тестових завдань – 25, з них: педагогіка – 10 завдань, вітчизняна історія – 8 завдань, методика викладання історії – 2 завдання, всесвітня історія – 5 завдань.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали. Загальна кількість балів – 100.

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Порівняльна педагогіка досліджує:

- а) особливості виховання людей з різними вадами розвитку;
- б) проблеми позашкільного виховання дітей та дорослих;
- в) особливості виховання людей на різних вікових етапах;
- г) педагогічні теорії та освітні системи різних країн.

2. Метою запровадження продподатку на селі під час НЕПу було:

- а) послаблення зв'язку між робітничим класом та селянством;
- б) централізація радянської економіки;
- в) збирання більшої кількості сільськогосподарських продуктів для вивозу;
- г) посилення зацікавленості селян у зростанні продуктивності господарства.

3. Стаття Й.Сталіна “Запаморочення від успіхів” з'явилась у зв'язку:

- а) з провалом “стрибка” в індустріалізацію;
- б) з масовим від'їздом за кордон “старої” інтелігенції;
- в) з “перегинами” у проведенні суцільної колективізації;
- г) з успіхами у проведенні суцільної колективізації.

4. Позначте, як історики назвали покоління репресованих українських діячів культури 1930-х рр.:

- а) „Розстріляне відродження”;
- б) „Знищені таланти”;
- в) „Герої 30-х рр.”;
- г) „Незламні і нескорені”.

5. Визначте назву країни, яка була окупована нацистською Німеччиною 22 червня 1940 р.

- а) СРСР;
- б) Польща;
- в) Франція;
- г) Чехословаччина.

6. Визначте назву військово-політичного блоку, про який йдеться в уривку з документа: «Договірні сторони прагнуть забезпечити стабільність та добробут у районі Північної частини Атлантичного океану - Вони твердо вирішили об'єднати свої зусилля для колективної оборони...»:

- а) північноатлантичний оборонний союз (НАТО);
- б) організація Варшавського договору (ОВД);
- в) Рада економічної взаємодопомоги (РЕВ);
- г) «Спільний ринок».

7. Проблеми якого регіону розглядала Вашингтонська конференція?

- а) Далекого Сходу;
- б) Балканського півострова;
- в) Західної Європи;
- г) країн Латинської Америки.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

За кожну правильну відповідь студент отримує 4 бали.

90-100 балів (відмінно) передбачає – 25/23 правильних відповідей: високий рівень компетентності;

75-89 балів (добре) передбачає – 22/19 правильних відповідей: середній рівень компетентності;

60-74 балів (задовільно) передбачає – 18/ 15 правильних відповідей: недостатній рівень компетентності;

35-59 балів (незадовільно) передбачає – 14 і менше правильних відповідей: дуже низький рівень компетентності.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Професійно-педагогічна підготовка

Теоретико-методологічні основи педагогіки та методики викладання

1. Педагогіка, її основні категорії та зв'язок між ними. Методологія педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.
2. Принципи педагогічного процесу (гуманізму, педагогічного оптимізму, природовідповідності, культуровідповідності, комплексності, системності педагогічного процесу, соціальної зумовленості педагогічного процесу, науковості, самодіяльності).
3. Цілепокладання у педагогічному процесі. Ціль та задачі педагогічного процесу.
4. Управління педагогічними системами. Методична робота в школі. Передовий педагогічний досвід.
5. Інноваційні педагогічні технології. Навчальні технології.
6. Методика викладання як наука, її основні категорії та зв'язок між ними.
7. Експеримент як провідний метод дослідження в методиці викладання.

Дидактика та методика викладання

1. Дидактика як педагогічна теорія навчання.
2. Навчання як дидактична категорія. Методологічні основи навчання.
3. Зміст навчання, його основні компоненти та зв'язок між ними.
4. Документи, що визначають зміст освіти в сучасній школі: навчальні плани, програми, підручники.
5. Методи навчання як дидактична категорія, класифікації методів навчання.
6. Форми навчання як дидактична категорія. Форми організації навчання, організаційні форми навчання, освітні системи.
7. Урок як основна організаційна форма навчання у сучасній школі. Структура, типи та види уроку. Педагогічний аналіз уроку, його типи та види. Визначення ефективності уроку.
8. Класно-урочна та заліково-семестрова та модульна системи навчання в сучасній школі.

Теорія виховання як складова педагогічної науки

1. Виховання як педагогічна категорія. Результати виховної роботи та критерії вихованості дітей. Виховання, самовиховання та перевиховання дітей.
2. Методи виховання, їх визначення та класифікації. Форми виховання, їх ознаки та різновиди. Виховний захід як основна організаційна форма виховання. Етапи його підготовки, проведення та аналізу.
3. Дитячий колектив як суб'єкт та об'єкт виховання, його ознаки та етапи розвитку. Закон розвитку дитячого колективу, система перспективних ліній.

Спеціальна історична підготовка

Вітчизняна історія

1. Основні етапи розвитку української національно-історичної думки та науки.
2. Етнічні процеси на українських землях IX – XIII ст.
3. Етнічний і культурний розвиток українських земель (XIV – середина XVI ст.).
4. Київська Русь як європейська ранньофеодальна держава, її роль в історії східних слов'ян.
5. Етнічні процеси на українських землях XVII - XVIII ст.
6. Формування української нації в XIX ст.
7. Формування української нації в XX ст.
8. Причини, теорії походження українського козацтва. Заснування першої Запорізької Січі, її устрій.
9. Причини, характер, рушійні сили, типологія, хронологічні етапи Української Національно-визвольної революції середини XVII ст.
10. Характеристика політичної історії доби «Руїни».
11. Інкorporаційна політика царизму. Ліквідація полково-сотенного устрою
12. Слобожанщини і Гетьманщини (друга половина XVIII ст.).
13. Особливості капіталізації економіки Наддніпрянської України (друга половина XIX ст.).
14. Особливості капіталізації економіки західноукраїнських земель (друга половина XIX ст.).
15. Політизація національно-визвольного руху на початку XX ст. Україна в революції 1905-1907 рр.
16. Порівняльний аналіз розбудови підвалин української державності у добу Центральної Ради гетьманату П.Скоропадського й Директорії.
17. Державний статус Радянської України. Юридичне оформлення Союзу РСР – звуження суверенних прав України.
18. Радянська модернізація України.
19. Геополітична ситуація на західноукраїнських землях міжвоєнного періоду.
20. Окупація України. Рух Опору. Причини глибоких ідеологічних суперечностей між двома течіями руху Опору.
21. Половинчастий характер внутрішньополітичних, соціально-економічний і культурних перетворень у добу «відлиги».

22. Загострення ідеологічної кризи та кризи партійно-державного керівництва. Посилення дисидентського руху (1965-1985 рр.).
23. Україна в період перебудови (1985- серпень 1991 рр.).
24. Розгортання державотворчих процесів в незалежній Україні.
25. Формування зовнішньополітичних пріоритетів незалежної України.
26. Сучасна історіографія вітчизняної історії: напрямки, досягнення, проблеми.

Всесвітня історія

1. Всесвітня історія – складова частина історичних знань сучасного суспільства. Сучасна концепція всесвітньої історії.
2. Поняття «Давній Схід». Загальне і особливе в розвитку давньосхідних народів.
3. Історія давньої Греції – історія зародження основ європейської цивілізації.
4. Римське суспільство – заключний етап античної цивілізації.
5. Виникнення християнства та його роль в античному суспільстві.
6. Церква і середньовічна держава: проблема взаємовпливу та взаємозалежності.
7. Роль етнічного фактору в історії. Етнічна історія як один з аспектів загально історичного процесу.
8. Економічні, соціальні, політичні процеси нового часу.
9. Версальсько-Вашингтонська система післявоєнного розвитку світу.
10. Моделі соціально-економічного розвитку міжвоєнного періоду.
11. Передумови та періодизація Другої світової війни: сучасні погляди та оцінки.
12. Історичні уроки Другої світової війни.
13. Альтернативність історичного розвитку слов'янських країн після Другої світової війни.
14. Країни Латинської Америки після Другої світової війни.
15. Геополітичні зміни у повоєнному світі. Поляризація суспільно-політичних систем.
16. Модернізація державно-політичних систем країн Заходу другої половини ХХ ст.
17. Стратегія економічного розвитку країн Заходу другої половини ХХ ст.
18. Економічні та політичні проблеми країн третього світу у другій половині ХХ ст. Поняття неоколоніалізму.
19. Основні тенденції світового розвитку на початку ХХІ століття.
20. Поняття «колонія» і «метрополія». Колоніальні володіння провідних європейських держав та США.
21. Історичне значення діяльності Кемалю Ататюрка.
22. Країни Африки у період новітньої історії.
23. Країни Азії та Африки у Другій світовій війні.
24. Японія у сучасному світі: економічні, політичні, культурні впливи.

25. Близькосхідна проблема: історія та наслідки. Політичний та економічний розвиток арабських країн Близького Сходу наприкінці ХХ ст.- початку ХХІ ст.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Педагогіка

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Н. П. Волкова. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 576 с.
2. Глазиріна В. М. Педагогіка сучасної школи : навч. посіб. [для студ. педагог. ВНЗ] / В. М. Глазиріна. – Донецьк : Норд-Прес, 2006. – 193 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України. 28 червня 1996 р. – К.: Преса Україна, 1997. – 80 с.
5. Концепція національного виховання особистості в умовах розвитку української державності // Громадянин. Держава. Громадянське виховання : антологія / упоряд. М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк : Донбас, 2001. – С. 252-261.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмінський, С. А. Омеляненко. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
7. Освітні технології / За ред. О. М. Пехоти. – К. : А.К.С., 2002.
8. Педагогічна майстерність: підруч. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; за ред. І. А. Зязюна – [2-е вид., доп. і перероб.]. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
9. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Піроженко. – К.: А.С.К., 2005. – 192 с.
10. Українська педагогіка в персоналіях: у 2 кн.: навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – Кн. 1. – 2005. – 624 с. Кн. 2. – 2005. – 552 с.
11. Фіцула М. М. Педагогіка / М. М. Фіцула. – К., 2002. – 528 с.
12. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.

Методика викладання історії

1. Вязенский Е. Е. Методика преподавания истории в школе: Практическое пособие для учителей / Е. Е. Вязенский, О. Ю. Стрелова. – М.: Владос, 2001.
2. Левітас Ф. Л., Салата О. О. Методика викладання історії в школі: практикум для вчителя. – Харків: Основа, 2007.
3. Пометун О.І. Методика викладання історії в школі / О.І.Пометун, Г.О.Фрейман. – К.: Генеза, 2006.
4. Степанищев А. Т. Методика преподавания и изучения истории: Учеб. пособие для высш. учебн.заведений / А. Т. Степанищев. – М.: Владос, 2002.
5. Студеникин М. Т. Методика преподавания в школе: Учеб. пособие для высш. учебн.заведений / М. Т. Студеникин. – М.: Владос, 2002.

Історія України

1. Гусєв В. І. Історія України: навч. посіб. / В. І. Гусєв, Ю. О. Калінцев, С. В. Кульчицький – К.: Вища школа, 2003.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX ст. / Я. Грицак. – К.: Генеза, 2000.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т., 12 кн. – К.: Наукова думка, 1991.
4. Давня історія України: в 3 т. – К.: Наукова думка, 1997-2000.
5. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін.]. – К.: Наукова думка, 2005.
6. Єфименко О. Історія України та її народу / О. Єфименко; [пер. з рос. В. Д. Калити]. – К.: Мистецтво, 1992.
7. Історія України: посібник / за ред. Г. Темка, Л. Тупчієнка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002.
8. Історія України / за ред. В. Смолія. – 3-тє вид., доп. й перероб. - К.: Альтернативи, 2002.
9. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / уклад., комент. В. Ю. Короля – К., 2002.
10. Історія українського козацтва: Нариси: у 2 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К.: Києво- Могиллянська академія, 2006. – Т. 1. – 800 с.; – 2007. – Т. 2. – 724 с.
11. Касьянов Г. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008.
12. Кудряченко А. І. Політична історія України ХХ століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. – К.: МАУП, 2006.
13. Мороз В. Я. Україна у двадцятому столітті. Етап перший. 1900-1920 рр. / В. Я. Мороз. – Львів: Ліга-Прес, 2005.
14. Остафійчук В. Історія України: сучасне бачення: навч. посіб. / В. Остафійчук. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2006
15. Панченко П. П. Історія України ХХ – початку ХХІ століття: навч. посіб. / П.П. Панченко, Н.П. Барановська, С.С. Падалка [та ін.]; за заг. ред. В. А. Смолія. – К.: Знання, 2004.
16. Пасічник М. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: навч. посіб. / М. Пасічник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006.
17. Україна крізь віки: у 15 т. / НАН України; Ін-т історії України НАН України. – К., 1998–1999.
18. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко. – 2-ге вид., перероблене та розшир. – К.: Критика, 2005.

Всесвітня історія

1. Алексєєв Ю. М. Всесвітня історія: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2007.
2. Балух В.О. Історія античної цивілізації. Т.1- Стародавня Греція. Т.2 – Стародавній Рим. – Чернівці: Наші книги, 2007.

3. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. – К.: Слово, 2008.
4. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки 1945-2000 рр. – К.: Либідь, 2004.
5. Головченко В. І., Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки. Колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.) : навч. посіб. / В. І. Головченко, В. А. Рубель. – К.: Либідь, 2010.
6. Крижанівський О. Історія стародавнього Сходу. – К.: Либідь, 2002.
7. Крижанівський О., Крижанівська О. Історія середніх віків: Курс лекцій. – К.: Либідь, 2004.
8. Кириченко В. П. Нова історія країн Азії, Африки та Латинської Америки. – К.: Либідь, 2002.
9. Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець ХХ — початок ХХІ ст.): Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2013.
10. Мицик Л. М. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–2007). – К. Либідь, 2008.
11. Орлова Т. Історія сучасного світу. – К.: Академія, 2016.
12. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (ХVІ — поч. ХХ ст.). – К.: Академія, 2012.
13. Рубель В.А Історія середньовічного Сходу: Підручник. – К.: Либідь, 2002.
14. Світова історія: ХХ століття. Енциклопедичний словник / За ред. І. Підкови, Р. Шуста. – Львів: Літопис, 2008.
15. Степанков В. С., Дубінський В. А. Новітня історія країн Азії та Африки. І період. – Кам'янець-Подільський, 2006.
16. Степанков В. С, Дубінський В. А. Новітня історія країн Азії та Африки. ІІ період. – Кам'янець-Подільський, 2007.
17. Яровий В. І., Рудяков П. М. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.): Курс лекцій: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 2001.

ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Програму фахового вступного випробування перезатверджено на засіданні Відбіркової комісії Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 5 від «10» квітня 2019 р.